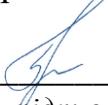

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет педагогічний
Кафедра педагогіки та управління навчальним закладом

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри педагогіки та
управління навчальним закладом

Геннадій БЕСАРАБЧУК
підпис

29 серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою **Управління навчальним закладом**
спеціальності **073 Менеджмент**
галузі знань **07 Управління та адміністрування**

мова навчання українська

2023-2024 навчальний рік

Розробник програми: Інна ЛЕБІДЬ, кандидат педагогічних наук, доцент

Ухвалено на засіданні кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

Протокол № 7 від 29 серпня 2023 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми _____ Геннадій БЕСАРАБЧУК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія управління освітою» є: надання ґрунтовних знань з історії становлення та розвитку системи вітчизняної освіти та державного й громадського управління нею, періодизації їх розвитку, особливостей формування провідних тенденцій, суперечностей і закономірностей освітніх процесів, співвідношення історії й сучасного розвитку теорії та практики управління освітою, актуалізації історичного досвіду в умовах модернізації національної освіти.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчального курсу
	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	другий
Семестр вивчення	третій
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредита
Загальний обсяг годин	120 год.
Кількість годин навчальних занять	16 год.
Лекційні заняття	8 год.
Практичні заняття	8 год.
Семінарські заняття	0 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна та індивідуальна робота	104 год.
Форма підсумкового контролю	залік

3. Статус дисципліни: вибіркова освітня компонента.

4. Передумови для вивчення дисципліни.

Дисциплін, які мають бути вивчені раніше: «Управління навчальною та виховною діяльністю», «Організаційна культура менеджера освіти», «Аудит і оцінювання управлінської діяльності».

5. Програмні компетентності навчання

- ознайомити здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти із різними підходами до вивчення історії управління освітою;
- характеризувати школи управління й основні підходи до його вчення;
- розглянути в історичному аспекті виникнення управління в галузі освіти і його розвиток на різних етапах розвитку суспільства;
- розглянути у загальному контексті розвиток освітньої управлінської думки в Україні від найдавніших часів до сьогодення;
- розвивати вміння застосовувати набуті теоретичні знання в освітньому процесі.

6. Очікувані результати навчання.

У результаті вивчення освітньої вибіркової компоненти здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти повинен набути такі результати навчання:

знання:

- методологічні аспекти управління освітою;
- статичну та динамічну структури системи управління (при цьому статична система повинна відобразити комунікативні зв'язки в системі підпорядкованості, а динамічна – рух функціонально необхідної для освіти інформації по прямих та зворотних зв'язках);
- об'єктивно-суб'єктивні тенденції розвитку системи управління освітою у найближчій та віддаленій перспективі (прогноз);
- зміст процесу управління і його спеціальні та загальні функції з урахуванням специфіки освіти;
- принципи, на яких будується як процес управління освітою, так і процеси взаємозв'язку із зовнішніми системами, в тому числі з вищими інстанціями;
- форми й методи управління освітою, методи і прийоми впливу на управлінську систему (технологія прийняття управлінських рішень).

вміння:

- спілкуватися на рівноправній основі;
- застосовувати отримані знання в професійній діяльності;
- проводити аналітико-прогнозуючі кроки, пов'язані з програмовим аналізом відповідно до поставленої мети та подальшого діагнозу і прогнозу діяльності колективу;
- аналізувати моделюючий крок, пов'язаний з матеріалізацією програмних цілей в моделі з урахуванням проведеного прогнозу;
- планувати, аналізувати і проводити освітній процес щодо зменшення негативного впливу;
- планувати результативний крок, пов'язаний з «реалізацією моделі» та оцінкою кінцевих результатів діяльності.

7. Засоби діагностики результатів навчання: опитування, презентації, тестування, проєктна, творча робота, проведення модульних контрольних робіт.

8. Програма навчальної дисципліни

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Тема 1. Еволюція управлінської думки в до індустріальний період.	16	2	-	-	-	14	-
Тема 2. Еволюція управлінської думки як предмет історії розвитку освітнього менеджменту.	16	-	2	-	-	14	-
Тема 3-4. Доіндустріальний період становлення освітнього менеджменту. Управлінські ідеї Роберта Оуена, Чарльза Беббіджа, Ендрю Ура, Шарля Дюпіна, Деніеля Мак Келема, Генрі Варнума.	16	2	-	-	-	14	-
Тема 5. Становлення освітнього менеджменту в XIX поч. XX ст.	14	2	-	-	-	12	-
Тема 6. Державно-громадське управління освітою в XIX поч. XX ст.	14	-	2	-	-	12	-
Тема 7. Формування управлінських механізмів на засадах розвитку людських стосунків. Теорія Анрі Файоля. Концепції Макса Вебера.	14	-	2	-	-	12	-
Тема 8. Розвиток освітнього менеджменту в період Української революції.	14	2	-	-	-	12	-
Тема 9-10. Управління освітою в Україні в XX столітті.	16	-	2	-	-	14	-
Разом годин	120	8	8	-	-	104	-

Інформаційний обсяг дисципліни

Тема 1. Еволюція управлінської думки в доіндустріальний період. Управлінська думка і практика управління в ранніх цивілізаціях Сходу. Управлінські ідеї і практика в європейській цивілізації (доіндустріальний період.).

Тема 2. Еволюція управлінської думки як предмет історії розвитку освітнього менеджменту. Промислова революція та її вплив на розвиток освіти.

Тема 3-4. Доіндустріальний період становлення освітнього менеджменту. Управлінські ідеї Роберта Оуена, Чарльза Беббіджа, Ендрю Ура, Шарля Дюпіна, Деніеля Мак Келема, Генрі Варнума.

Тема 5. Становлення освітнього менеджменту в XIX поч. XX ст. Трансформаційні процеси, в суспільно-політичній, економічній, духовній, освітній сферах України, розширення повноважень та впливу інститутів громадянського суспільства на функціонування органів державної влади та здійснення публічного управління.

Тема 6. Державно-громадське управління освітою в XIX поч. XX ст. Освітня сфера, як засіб залучення суспільства до контролю за діяльністю влади у освіті є державногромадське управління.

Тема 7. Формування управлінських механізмів на засадах розвитку людських стосунків. Теорія Анрі Файоля. Концепції Макса Вебера. Теорія Анрі Файоля. Концепції Макса Вебера.

Тема 8. Розвиток освітнього менеджменту в період Української революції.

Зародження школи людських відносин. Становлення та розвиток школи людських відносин.

Тема 9-10. Управління освітою в Україні в XX столітті. Системний підхід в управлінні. Процесний підхід. Ситуаційний підхід.

Теми лекційних занять

Лекція 1. Еволюція управлінської думки в доіндустріальний період.

Лекція 2. Доіндустріальний період становлення освітнього менеджменту. Управлінські ідеї Роберта Оуена, Чарльза Беббіджа, Ендрю Ура, Шарля Дюпіна, Деніеля Мак Келема, Генрі Варнума.

Лекція 3. Становлення освітнього менеджменту в XIX поч. XX ст.

Лекція 4. Розвиток освітнього менеджменту в період Української революції.

Теми практичних занять

Практичне заняття 1. Еволюція управлінської думки як предмет історії розвитку освітнього менеджменту.

Практичне заняття 2. Державно-громадське управління освітою в XIX поч. XX ст.

Практичне заняття 3. Формування управлінських механізмів на засадах розвитку людських стосунків. Теорія Анрі Файоля. Концепції Макса Вебера.

Практичне заняття 4. Управління освітою в Україні в ХХ столітті.

9. Форми поточного та підсумкового контролю.

Форми поточного контролю: усні (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, групова робота), письмові (самостійна робота, тестування).

Модульний контроль: модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю: залік.

10. Критерії оцінювання результатів навчання.

Поточний і модульний контроль (50 балів)		Сума
Ауд.	МКР	100
50	50	

Поточний контроль (50 балів)

Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти на навчальних заняттях – 12.

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні».
	2	Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати, порівнювати явища та процеси на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача дає прості відповіді на запитання.
Середній	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, здатний виконати завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з

		окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати освітні явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію.
	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати наукове повідомлення і обґрунтувати його положення.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить наукові поняття, категорії; формулює методологічні принципи; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані навички пошуку наукового матеріалу, здатний до його аналізу, систематизації.
Високий	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями з дисципліни та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості науково-дослідної діяльності; робить аргументовані наукові висновки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси.

	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувачу вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Знання, уміння і навички здобувача вищої освіти на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непередготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Самостійна робота

Перевірку питань й завдань самостійної роботи, які студенти готують на практичні заняття, здійснює викладач, який їх проводить. Їх оцінювання є складником загальної оцінки, що виставляється здобувачу вищої освіти на практичному занятті (окремого балу за цей вид роботи не передбачено).

Крім цього, самостійна робота передбачає опрацювання матеріалу лекційних занять, попередню підготовку до практичних занять; виконання завдань і вправ в позааудиторний час; підготовку до обговорення окремих теоретико-практичних тем; самостійне вивчення окремих теоретичних тем курсу; підготовка до написання модульної контрольної роботи; відвідування консультацій (згідно з графіком консультацій кафедри).

Модульна контрольна робота (50 балів)

МКР передбачає визначення рівня теоретико-практичної

компетентності з історії управління освітою через виконання відповідних завдань.

Мета її написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь з історії управління освітою.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота містить питання з основних питань курсу, що вивчалися на лекційних та/або практичних заняттях.

Для успішного виконання модульної контрольної роботи необхідно звернути особливу увагу на те, що формулювання запитань передбачають не лише відтворення вивченого теоретичного матеріалу, але й вміння аналізувати, порівнювати, наводити власні приклади, аргументувати свою думку тощо. Відповідаючи на питання модульної контрольної роботи потрібно висловлюватися грамотно, логічно, підкріплювати теоретичний матеріал власними прикладами, демонструючи своє розуміння основних положень.

При оцінюванні результатів модульної контрольної роботи, враховується:

1) рівень засвоєння знань (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота і точність знань);

2) якість актуалізації здобувачами вищої освіти знань (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу, культура професійного мовлення);

3) сформованості умінь і навичок використання засвоєних знань на практиці;

4) прояв творчості й самостійності в навчально-пізнавальній діяльності;

5) якість виконання роботи (зовнішнє оформлення, своєчасність виконання, ретельність тощо).

Норми оцінювання:

Оцінки «**відмінно**» заслуговує здобувач вищої освіти, який виявив всебічні, систематичні й глибокі знання навчального матеріалу і вміння вільно виконувати передбачені програмою завдання, ознайомлений з основною і додатковою літературою.

Оцінки «**добре**» заслуговує здобувач вищої освіти, який виявив повне знання навчального матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв рекомендовану основну літературу.

Проте при цьому допустив несуттєві неточності.

Оцінки «**задовільно**» заслуговує здобувач вищої освіти, який виявив знання основного навчального матеріалу, частково справився з виконанням передбачених програмою завдань, ознайомлений із частиною рекомендованої літератури.

Зазвичай, оцінка «задовільно» виставляється здобувачам вищої освіти, які допустили суттєві помилки під час виконання модульної контрольної роботи.

Оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не знайомий з основною літературою курсу.

Як правило, «незадовільна» оцінка виставляється здобувачам вищої освіти, які не виявили знань або виявили їх недостатньо під час виконання модульної контрольної роботи.

Семестровий залік

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях; не виконав або виконав МКР, завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Студенти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю, отримують оцінки за результатами підсумкового контролю у формі заліку з навчальної дисципліни.

Студенти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, отримують за результатами підсумкового контролю у формі заліку оцінку F за шкалою ECTS та „не зараховано”/„незадовільно” за національною шкалою.

Студенти, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі заліку, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

До індивідуального навчального плану студента результати підсумкового контролю у формі заліку заносяться за умови, якщо студент не має академічної заборгованості за результатами поточного контролю та його рейтингова оцінка є більшою або рівною 60 балів.

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо	

Академічна доброчесність.

Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших здобувачів вищої освіти становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Неформальна освіта.

Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)». URL: <https://drive.google.com/file/d/19GCSM3yK496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);

- підготовка конкурсної наукової роботи;

- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;

- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді.

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;

- волонтерська діяльність.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою): навчальні аудиторії; комп'ютерні класи; бібліотека, електронна бібліотека, репозитарій бібліотеки; мультимедійне обладнання; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; доступ до мережі Інтернет; модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище (Moodle); силабус та робоча навчальна програма дисципліни; збірники наукових праць.

11. Рекомендована література

Основна

1. Ковтун Н.С., Літовченко Б.В. Історія вчень менеджменту. Практикум : навчальний посібник. Дніпро : УМС, 2019. 165 с.
2. Крижко В. Менеджмент в освіті: Підручник. Київ : Освіта України, 2020. 465 с.
3. Левківський М. Історія педагогіки. Підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 380 с.
4. Прокопенко Л.Л. Становлення державного управління освітою в Україні : історико-теоретичний аспект.
URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua>.
5. Сбруєва А.А., Рисіна М.Ю., Осьмук Н.Г., Чистякова І.А. Практикум з історії педагогіки: навч.-метод.посіб. [для студ. закл. вищої освіти]. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 165 с.
6. Управління закладами освіти : теорія, історія, практика : колективна монографія [Безлюдна Н.В., Бойченко В.В., Бялик О.В., Гагарін М.І. та ін.] / за заг. ред. О.Л. Кірдан. Умань : Візаві, 2020. 290 с.

Допоміжна

1. Гупан Н.М. Українська історіографія історії педагогіки. Київ : «А.П.Н.», 2002. 224 с.
2. Даниленко В.М. Освіта України в роки національно-демократичної революції (1917-1920): з хроніки подій. Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2005. 264 с.
3. Діяльність Наркомосвіти УСРР за 1924 – 1925 рік. Харків : Держ. вид-во України, 1926. 163 с.
4. Дорошкевич О. Огляд життя середньої школи // Вільна Українська Школа. 1918. № 5-6. С. 47.
5. Завальнюк О.М. Будівництво української загальноосвітньої школи в роки національно-демократичної революції (1917-1920). Кам'янець-Подільський : Абетка НОВА, 2001. 212 с.
6. Лебідь І.Ю. Історія педагогіки. Змістовий модуль: початкова школа і педагогіка України в роки національно-демократичної революції (1917-1920 рр). Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2015. 136 с.
7. Лебідь І.Ю. Управління процесом українізації початкової освіти (1917-1920 рр.) // Освіта і управління. 2006. Т. 9. № 3-4. С. 206-213.

8. Лебідь І.Ю. Матеріальне забезпечення початкових шкіл і учнів в Україні (1930-ті роки). Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць.– Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори – 2006», 2009. Вип. 1. С. 50-53.
9. Лебідь І., Дутко О. Організація управління навчальними закладами в Правобережній Україні у ХІХ на початку ХХ століття. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Вип. 39. Т. 2. 2021. С.203-213.
<http://aphn-journal.in.ua> > [archive](#) > [part_2](#)
10. Лебідь І. Ю. Управління початковою освітою в Україні: історичний аспект: Монографія. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2013. 184 с.
11. Лебідь І.Ю. Перспективи підготовки керівників закладів освіти ХХІ століття: вимоги сьогодення. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів : у 3-х томах. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. Вип. 20. Т.3. С. 116-117.
12. Лебідь І.Ю. Характеристика професійної діяльності вчителів у школах Поділля в першій половині ХІХ століття. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Вип. 21. С.165-166.
13. Лебідь І.Ю. Управлінський аспект забезпечення інноваційного типу організації освітнього процесу в закладі освіти. Інновації в освіті : закономірності, тренди, потреби : збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції 28 березня 2023 року [Електронний ресурс] / [редкол. І.О. Кучинська та ін.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 36-40.
14. Прокопенко Л.Л. Генеза та розвиток державної освітньої політики в Україні (ІХ – початок ХХ ст.) : монографія. Дніпропетр. : ДРІДУ НАДУ, 2008. 488 с.
15. Прокопенко Л.Л. Становлення державного управління освітою в Україні : історико-теоретичний аспект [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-2/doc/1/07.pdf>.
16. Сірополко С. Історія освіти в Україні. Київ : Наук. думка, 2001. 912 с.

Рекомендовані джерела інформації

1. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://mon.gov.ua/>
2. <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. <http://www.nbu.gov.ua>

4. <https://ed-era.com/>
5. <https://prometheus.org.ua/>
6. <https://osvitoria.org/>
7. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
8. Концепція Нової Української школи.
9. Osvita.ua – новинний портал у сфері освіти України (<https://osvita.ua>).
10. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf>
11. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (<http://nbuv.gov.ua>).